

Nr 462

Av herr **Mattsson m. fl.**, om utredning angående förbättrade möjligheter för småföretagare till återlån från den allmänna pensionsfonden.

Vi har motsatt oss genomförande av den obligatoriska tilläggspensioneringen och verkat för lösning av pensionsfrågan enligt den personliga frivilliglinjen. I annan motion från vårt håll hemställes om utredning angående anordningar för underlättande av personlig frivillig tilläggspensionering, som skall ersätta den obligatoriska tilläggspensioneringen. Därest detta förslag inte skulle vinna riksdagens bifall, vill vi särskilt rikta uppmärksamheten på de otillfredsställande förhållanden som gäller i fråga om småföretagarnas möjligheter till återlån från pensionsfonden.

Enligt bestämmelserna för allmänna pensionsfondens förvaltning är det möjligt för den, som inbetalat avgifter, att få återlåna en del av dessa avgifter. Återlånerätten gäller hälften av vad som inbetalats under föregående år, varvid dock en lånesumma under 500 kronor ej må beviljas. Amorteringstiden är högst 10 år. Lånen kan mot uppvisande av kvitto på erlagd avgift fås i kreditinrättning, som i sin tur erhåller motsvarande belopp från pensionsfonden, till en räntesats som med en halv procent överstiger högsta allmänt förekommande räntesats vid inlåning i bankaktiebolag, postsparbanken, sparbank och centralkassa för jordbrukskredit. Genom att bankerna har övertagit kreditvärdeprövningen har en administrativ förenkling uppnåtts. Likaså elimineras praktiskt taget helt utlåningsrisken för pensionsfonden.

Formellt har alla företagare samma återlånemöjlighet. I praktiken är emellertid de olika bestämmelserna — minimisumman på 500 kronor, begränsningen till föregående års avgifter och amorteringstidens längd — sådana, att de klart diskriminerar de mindre företagen. I den mån dessa inte har tillgång till hypoteksinrättningar torde de så gott som helt bli utestängda från möjligheten att få medel ur pensionsfonden. Även om de skulle komma upp i en årlig avgiftssumma, som ger återlånerätt, måste de ta en mängd smålån utan betydelse som finansieringskälla. Återlånerätten är i praktiken värdelös för småföretagen. Varken ur rättvis- eller samhällsekonomisk synpunkt kan detta vara riktigt.

Det är givetvis angeläget, att kapitalmarknaden, där staten är största låntagaren, tillföres medel från pensionsfonderna. Men detta får inte ske genom bestämmelser, som ger småföretagarna enbart en skenbar återlånerätt och

som i praktiken utestänger dem. Vår principiella uppfattning är visserligen, att skattelagstiftningen bör så utformas, att samma avdragsrätt som för pensionsavgifter beredes den som sätter in pengar i bank, i eget hem eller i eget företag. Men ej heller när det gäller placering av tilläggs pensionens fondmedel får diskriminering ske.

Det enklaste sättet att göra återlånerätten inte blott formellt utan även reellt lika för alla är, att man i stället för nu gällande regler inför den bestämmelsen, att en viss kvot av avgifterna till andra och tredje pensionsfonderna placeras i kreditinstitut för utlåning av dessa efter vanliga bankmässiga grunder. Denna kvot bör vara minst hälften av avgifterna — alltså motsvara nuvarande återlånerätt — men med möjlighet för fondstyrelserna att överstiga hälften. För medel, som placeras på detta sätt, finns det ingen anledning att kräva högre ränta än vanlig inlåningsränta. Gångse efter rådande marknadsläge förekommande inlåningsränta bör tillämpas.

En invändning som gjorts mot ett placeringssätt som det nämnda är att det skulle vara svårt att få en regel eller princip för medlens fördelning mellan olika kreditinstitut. En sådan regel bör dock vara möjlig. Man kan t. ex. utgå från utlåningen till näringslivet under föregående år.

Under hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen — därest beslut icke skulle fattas i syfte att möjliggöra den obligatoriska tilläggs pensioneringens ersätande med en personligt frivillig tilläggs pensionering — i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt utredning och förslag angående förbättrade möjligheter för småföretagare till återlån från den allmänna pensionsfonden i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 27 januari 1960

T. V. Mattsson

Torsten Andersson

Sigfrid Larsson